

→ Na je lerarenpensioen is er nu volledige financiële onafhankelijkheid. Veel mensen om mij heen zijn vooral in één ding geïnteresseerd: wat verdient je pa hier nu aan? Ik reken het ze voor en vertel erbij dat hij hier dertig jaar voor heeft gezwoegd. En dat het zonder de vastigheid van zijn lerarenbaan nooit was gelukt. 'Komt bij', zeg je, 'mijn diepge-wortelde middenstandersangst dat ik niet betaald krijg. Ontslag nemen, pensioenbreuk, een eigen zaak beginnen? Ik moest er niet aandenken. Jij deed het als journalist wel. Angstig en bewonderend sloeg ik dat gade. Mijn vader deed het ook ge-woon.'

Jij combineerde. 's Nachts reed je terug van een interview in Parijs om de volgende dag om zeven uur weer les te geven. Op school, waar mijn zusjes en ik ook les hadden, zocht je steeds meer de grenzen op. Je parkeerde de auto alvast met de neus richting Amsterdam, de uitgeverij, de feestjes – waarna je met de klassen deals sloot: *jongens, jullie sluipen voortijdig weg, maar niet langs de conciërge, hè?* Oeps, daar stond de kokende conrector. En je gaf al te weinig SO'tjes, in zijn ogen. Schaamtevol was je dan. Je sloeg vervelende collega's het ziekenhuis in, publiceerde een verhaal over de echtelijke onttrouw van de rector waarna die jou openlijk aan het kruis nagelde, en het maakte me alleen maar trotser op wie je daar voor mij was: de nachtrector. Ik werd een nachtleerling. Probleemloos gaf je me de sleutelbos mee, zodat ik met vriendjes in weekends door de schoolgangen kon sluipen, en op een nacht met mijn eerste liefde kon vrijen op de dikke matras in het gymlokaal.

Ik zou willen dat je er beter uitzag. Je bent energiek, maar je gezicht is de laatste maanden bleek, gezwollen. Je kleedt je niet zoals ik wil. Mijn zusjes en ik geven je een donkerblauw hemd van Emanuele Maffeis voor je verjaardag, waarin je er meteen vitaler uitziet. Je belooft het te dragen op het Boekenbal, waar je dit jaar opwachting maakt als de absolute, beschroomde koning.

Wat lees ik dan in je gezicht? Niet de plaagstootjes van die kneusjes van Het Slechtste Boek van het Jaar, De Gouden Doerian, die jou deze weken op de korrel hebben. Die vind je juist wel grappig. 'Bedenk je Jan, meer serieuze vijanden loeren nu op je, en hun messen zijn geslepen', waarschuwt journalist Henk Hofland je. 'In Nederland wordt een ieder met succes vroeg of laat gevloerd.' Je lacht, pakt hem bij zijn arm, bedankt hem.

Er is wel kritiek die op jou drukt. Maar die is niet literair. Het zijn de vermanende woorden uit SGP-kringen en in het *Reformatisch Dagblad*, die diep tot je doordringen. 'Volgens hen heb ik niets van hun wereld begrepen en dus ook niet van die van mijn vader', zeg je in Roosendaal. De wallen onder je ogen zijn lichtroze. 'En ik denk dat ze gelijk hebben. Ik ben niet gekend door God, dus kán ik het niet beschrijven. Ik trek me hun kritiek aan, omdat vader ook zo dacht. Hij kon, hij mócht zijn eigen kinderen in die laatste momenten geen wijze woorden meegeven om daarna rustig, met het oog op God gericht... integendeel, het was tot zijn laat-

ste snik een grote tuchting. Daarom ben ik ook bang voor straf. Bang, dat ik er niet goed aan heb gedaan dit te beschrijven. Ook al zit ik hier nu als moderne man en zo...'

Dan nog. Door dit boek kan in elk geval niemand opa en oma meer kwaad doen. Of toch? Een opvallend groot segment lezers concludeert dat opa een hardvochtige godsdienstwaaninnige was, een egoïst. Dat oma gek was dat ze niet bij hem wegging. Dat jij een rotjeugd had. 'Dit is mijn spagaat. De wetten van een roman eisen nu eenmaal dat ik rottige dingen in hun leven aanzet, mooie dingen wegsnoei.' Andere lezers levert dit juist herkenning op. Een man in een boekhandel vraagt je voorin zijn exemplaar te schrijven: *Ik zal het voor jou lezen*. Zijn vrouw had uitgekeken naar de roman, maar stierf aan een tumor. 'Kunt u dat dan aan?', vraagt je. Hij: 'Het zal alleen maar troosten.'

'Ik schreef mij in de longziekte van mijn vader', zeg je tot beroering van je gehoor in Groningen. Zozeer verdiepte jij je in zijn lijden dat je er astmatische bronchitis aan overhield – de aandoening die ik sinds mijn derde heb. Je hebt even gedacht: 'Dit boek zal postuum verschijnen. Eén van mijn kinderen moet het maar afschrijven.'

Straks kent half Nederland opa. Jij, na een lange, lange queeste nog steeds niet. Eén ding weet jij wel: wat succes is. Maar niet wat rust is. 'Vader is bijna lieflijk in mij aanwezig', zeg je. Tijdens de borrel in Groningen leg ik het dilemma voor aan

'Daarom ben ik ook bang voor straf. Bang, dat ik er niet goed aan heb gedaan dit te beschrijven. Ook al zit ik hier nu als moderne man enzo...'

een theoloog. Hij ziet een oplossing. 'Na een leven vol onrust, is het volgens de bijbel de bedoeling dat je uiteindelijk rust vindt in God.' En alle succes en lof en eer? 'Dat is niet echt de bedoeling.'

Hoe hadden we ook kunnen denken dat succes rust zou brengen? De enige wijze woorden die opa ons impliciet heeft proberen mee te geven: niks mee gedaan. 'Eerst ontledigen, dan pas komt Christus in je', citeer je nog nederig uit Psalm 119. Een vermetel moment later haal je Charles Baudelaire aan. 'Gij Heere hebt mij modder gegeven, ik heb er goud van gemaakt.'

Slechts een paar woordjes herinnerde jij je van die zwijgzame vader. Daarmee schreef je een verhaal. Ik ken zoveel van je woorden. Ken ik je beter? 'Hebben we het nu Jeroen?', vraag je. 'Ben wel een beetje moe nu.'

redactie@intermediair.nl